

Harangszó, templom

Minimum 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra
+ 90 perces városnéző séta
(magyar, környezetismeret, egyházismeret)

Miről szól ez a tanegység?

Pünkösöd ünnepét közelítjük a harangok hangja felől, amelyek most hálaadásra hívnak. A pünkösöd eredetileg az új termésért való hálaadó ünnep volt, de mi már a keresztény egyház születését ünnepeljük ilyenkor. Haranghangok nyomán lépünk be az első órán az ünnepek és az egyházak világába, amit gyakorlati egyházismerettel bővítünk, mind a teremben, mind a szabadban, egy templomkereső és -felismerő sétával a településünkön.

Áttekintő vázlat

2.1 Harangok, tornyok	45 perc
2.1a Haranghangok	10 perc
2.1b Harangjáték	20 perc
2.1c Hajnali tornyok	15 perc
2.2 Templomok, tornyok	min. 90 perc
2.2a Vicces templomok	20 perc
2.2b Templomséta	min. 70 perc
Összesen:	min. 45 perc vagy min. 3 × 45 perc

Előkészületek

Tervezzük meg előre a templomséta útvonalát, amely érintse a kevésbé ismert templomépületeket, istentiszteleti helyeket is! Figyeljünk az időzítésre is: ha déli harangszókor templom közelében vagyunk, élő hangélménnyel gazdagodunk.

2. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Haranghangok – magyar népi mondókák, Nagyvárad, Bihar, Szalárd, Cséhtelek, Mezőbaj (Bihar)
Kányádi Sándor:
Ünnep van, ünnep van... (részlet)
Új hírt hallék – magyar népi mondóka, Kolozsvár (Kolozs)
Zelk Zoltán:
Hajnali tornyok
Fecske Csaba:
Torokgyulladás
Dávid Ádám:
Hagymakupola

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Internet, projektor, hangfal

ÉVFOLYAM

1-2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Harangok, tornyok

2.1a Haranghangok

Emlékeztek még a nagyharangra, amikor azt mondja: Ün-nep hó-nap?
(A harangjáték előkerült az adventi 4-1 téma 1. tanegységében, valamint a húsvéti 8-1 téma 1. tanegységében.)

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Haranghangok nyomán lépünk be az ünnepek és az egyházak világába, egy kis gyakorlati egyházismerettel.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Hangutánzó mondókák ritmizálása mozgással, párbeszédeseen, két szólamban

Haranghangjáték készítése, transzformációja
Beszélgetés az ünnepről, pünkösdről

Vers olvasása, értelmezése

Templomépületek, zsinagógák megfigyelése, csoportosítása

Kifejező versolvasás hangulatváltással

Mondjuk el lassan dülöngélve (félértékenként jobbra-balra dölve):

Ün-nep hó-nap,		tá-tá tá-tá
ün-nep hó-nap		tá-tá tá-tá

Emlékeztek a kisharangra is? Ezt gyorsabban mondjuk, gyorsabban is dülöngélhetünk rá (negyedértékenként):

Giling-galang,	□□	ti-ti ti-ti
szól a harang.	□□	ti-ti ti-ti

Olvassátok el párban a *Haranghangok* című mondókákat (magyar népi mondókák, Nagyvárad, Bihar, Szalárd, Csételek, Mezőbaj [Bihar]), és válasszatok egy kisharang- és egy nagyharanghangot! Válasszatok kisharang- és nagyharangszerpet is, és felelgessetek egymásnak ritmizálva, dülöngélve! Megpróbálhatjátok egyszerre, két szólamban is mondogatni.

Hallgassunk meg néhány vállalkozó harangpárost, előbb felelgetve, majd egyszerre, két szólamban!

Melyik mondókapár tetszett a legjobban? Szavazással döntsük el!

Az egész osztállyal mondjuk ritmizálva és dülöngélve a választott mondókapárt előbb felelgetve, aztán két szólamban! (Ehhez előbb kisharang- és nagyharangszólamot kell választani. Lehet önként választással, és ha túl aránytalan a létszám, átcsoportosítással.)

Vedd figyelembe!

A mondókák ritmizálva:

Giling-galang, giling-galang,	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
szól reggel a kicsi harang.	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti

Bing-bang, bing-bang,		tá-tá tá-tá
megszólalt a nagyharang.	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

Fe-hér ke-nyér, sza-lon-na,	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
fe-hér ke-nyér, sza-lon-na	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

Ringy-rongy,		tá-tá
ringy-rongy...		tá-tá

Ká-sa, má-lé, pu-lisz-ka, ká-sa, má-lé, pu-lisz-ka	□□□□ □□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
Min-den van, min-den van...	 	tá-tá-tá tá-tá-tá

2.1b Harangjáték

Miről beszéltek a harangok? Miért volt ez érdekes?

Olvassuk el *Kányádi Sándor Ünnepe van, ünnep van...* című versének nyitó részletét is, amely hasonlít a harangjátékra! Olvashatjuk ezt is dülöngélve.

20
perc

Ünnep van, ünnep van, nagy ün-nep.	□ □ 	ti-ti-tá ti-ti-tá tá-tá-tá (szün)
Terülj meg, asztalkám, te-rülj meg.	□ □ 	ti-ti-tá ti-ti-tá tá-tá-tá (szün)

Beszélgessünk arról, milyen ünnepeket ismernek a gyerekek! Miért tartozik általában az ünnephez az ünnepi asztal? Mely ünnepeken a leggazdagabb ez az asztal?

Mi van akkor, ha nem jut elég az asztalra?

Erről beszélget öt harang. Alkossanak a gyerekek ötfős csoportokat, és készüljenek fel az *Új hírt hallék* kezdetű mondóka (magyar népi mondóka, Kolozsvár [Kolozs]) párbeszédese harangjátékára! Olvassák fel, majd tanulják meg, és mondogassák egymásnak felelgetve, ritmizálva és dülöngélve! (A csoportok párhuzamosan, egymás mellett dolgoznak.)

Felkészülés és próba után hallgassuk meg a vállalkozó csoportok harangjátékát!

Majd a panaszhangot alakítsuk át ünnepi hálaadássá! Az egész osztállyal szólaltassuk meg az ünnepi harangjátékot így:

(Első harang:)

– Új hírt hallék, új hírt hallék.

(Második harang:)

– Mit hallál, mit hallál?

(Harmadik harang:)

– Érett búza, érett búza.

(Negyedik harang:)

– Hálát adjunk, hálát adjunk!

(Ötödik harang:)

– Ünnepe van, ünnepe van!

Tudjátok-e, milyen ünnep volt réges-régen a pünkösöd? Mit ünnepeltek akkor? A zsidó nép három legfontosabb ünnepe közé tartozott a pünkösöd, amelyet „aratósi ünnepnek” is neveztek (2Mózes 23,16). Az első termésből mutattak be áldozatot, a learatott gabonáért adtak hálát Istennek. Ez a hálaadó ünnep az alapja a későbbi emlékűnnepnek (sínai szövetségkötés) és a keresztény ünnepnek is (Szentlélek kitöltetése).

2.1c Hajnali tornyok

15
perc

Olvassuk el [Zelk Zoltán Hajnali tornyok](#) című versét is! Kik a vers szereplői? Hogyan szólnak, hogy viselkednek?

Mik a kálvinista tornyok? (Református templomtornyok.)

Mi a zsinagóga? (Gyülekezés háza, a zsidó istentisztelet helye.)

Tudjátok-e, miről lehet megismerni egy református, egy római katolikus templomot és egy zsinagógát?

Nézzük meg a *Templomok, zsinagógák* című tankockát, és csoportosítsuk együtt az épületeket (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Miről ismerjük fel őket?

- Református templom tornyán: kakas, csillag.
- Katolikus templom tornyán: kereszt.
- Zsinagógán: csillag, Dávid-csillag, törvénytábla, héber felirat.

Olvassuk fel a verset kétsoronként hangot váltva:

- a kálvinista torony sorát frissen, gyorsan;
- a katolikus torony sorát álmosan, lassan;
- a zsinagóga sorát riadtan, panaszosan!

2.2 Templomok, tornyok

min.
90 perc

2.2a Vicces templomok

20
perc

A gyerekek önállóan olvassák el [Fecske Csaba Torokgyulladás](#) és [Dávid Ádám Hagymakupola](#) című versét! Mitől vicces a két vers?

Hangosan is olvassa fel a verseket egy-egy vállalkozó gyerek, majd beszéljük meg, mitől viccesek!

A humor forrása mindkét esetben „félrehallás”, félreértés. Figyeljük meg, mit jelent a versben és a valóságban egy-egy kifejezés!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyakorlati egyházismeretet folytatjuk két vicces vers és egy templomséta segítségével.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Verseket olvasása, értelmezése

Séta a településen: templomépületek felkeresése, megfigyelése, azonosítása

Harangszó, harangjáték hallgatása „élőben”

JEGYZETEIM

Kifejezés	A versben	A valóságban
<i>nyelvét nyújtja</i>	csak lóg, nem szól	csúfolódik
<i>mezítláb hált</i>	a torony „lába” (lábazata) éjjel is csupasz	alváshoz nem húzott zoknit
<i>hagymakupola</i>	nagyi szeme vasárnapként a templomban könnyes – biztos a hagymakupolától	ha hagymát pucolunk, könnyezik a szemünk

Vajon miért könnyezhet nagy szeme? Hallgassuk meg a gyerekek gondolatait! (A könnyes szem mögött sokféle történet rejtőzik.)

Tudjátok-e, mi az a hagymakupola? A *Templomok, zsinagógák* című tankocsa képein hol látunk hagymakupolát (hagymaalakú toronyrészt)?

2.2b Templomséta

min.
70 perc

Induljunk el, és tegyünk a településen, városrészben egy templomsétát:

keressük fel és figyeljük meg a templomokat! Felismerjük-e, melyik milyen felekezethez tartozik? Ne feledkezzünk meg az evangélikus templomokról sem, és ha zsinagóga vagy baptista templom, imaház van a környékünkön, azt is keressük fel! Melyiket miről ismerjük meg? Mi van a torony tetején?

Látunk-e valamelyiken hagymakupolát?

Milyen a torony, a templom „lába”, lábazata?

Vedd figyelembe!

Ha tehetjük, a séta eshet a déli harangszó idejére, így a szabadban, templom közelében hallhatjuk a harangszót. Ha valamelyik templomnak harangjátéka is van, ne hagyjuk ki!

